

לכבוד
 שר החינוך
 עו"ד גדעון סער
 משרד החינוך
 שבטי ישראל 34 ירושלים
 באמצעות פקס : 02-5602246

הנדון : התנגדות למדיניות המתוכננת בנושא תכניות לימודים נוספות בבתי הספר

א.נ.,

לאחרונה התפרסם כי משרדכם שוקל להרחיב את מסגרת התל"ן בבתי הספר עד ל- 12 שעות שבועיות, להתירה בכל שלבי החינוך, לאפשר גמישות ארגונית מלאה לבתי הספר לצורך הרכבת כתות תל"ן ייעודיות, ולהטיל על הרשויות המקומיות את האחריות להעסקת המורים בתל"ן, תוך הותרת חופש רב למנהלי בתי הספר לקבוע את תכני התל"ן.

עמדתך, אדוני השר, ועמדת מנכ"ל משרדך הד"ר שמשון שושני, כי יש לחזק את החינוך הממלכתי ולצמצם את תופעת הבריחה ממנו אלי החינוך הפרטי, הנה ראויה לכל שבח. אולם הכנסת מנגנונים סגרגטיביים בדלת הראשית אל תוך בית הספר הממלכתי אינה יכולה להיות הדרך לכך.

על אף שתכלית הרחבת התל"ן הנה לשמר את ההורים החזקים כלכלית במסגרת הממלכתית, ותכלית זו ראויה בהחלט, מעוררת מדיניות זו בנו, הח"מ, דאגה עמוקה לשוויון ההזדמנויות בחינוך עליו מחוייב משרד החינוך להגן, וחשש כבד כי במהלך זה תתאפשר הפרטה בפועל של הספקת החינוך בתוך בתי הספר הממלכתיים עצמם.

להלן תמצית הטיעונים אשר בשלם, לדעתנו, יש לסגת מן התכנית האמורה עוד בטרם תפורסם :

- הרחבת התל"ן לנפח שיהווה שליש עד רבע משבוע הלימודים פוגעת בזכות ללימוד החינם המעוגנת בסעיף 6 לחוק לימוד חובה (תשי"ט – 1949), המבטיח כי אוצר המדינה ישא בשכר הלימוד של תלמידי החינוך הרשמי.
- הרחבת התל"ן תקשור בין מצבם הכלכלי של התלמידים לבין זכותם ליהנות מחינוך באופן שוויוני, ותיצור אפליה משמעותית ביותר בין תלמידים הלומדים באותו בית ספר עצמו, בין תלמידים בבתי ספר שונים, ובין רשויות מקומיות שונות, בניגוד לסעיף 5 לחוק זכויות התלמיד (תשס"א – 2000) האוסר על כל אפליה על רקע מצב כלכלי בנגישות לחינוך. כך, ברשויות עניות פשוט לא תופעל התכנית והפערים ברמה הארצית ילכו ויתרחבו.
- הטלת האחריות לסבסוד התל"ן על הרשות המקומית רק לגבי בתי הספר הייחודיים תוביל למצב בו לקבוצה קטנה ונבחרת של תלמידים יובטח חינוך איכותי יותר על חשבון הציבור, בהשוואה לשאר התלמידים המתגוררים בתחומי אותה הרשות.
- הגמישות הארגונית שתתאפשר לבתי הספר על מנת ליצור את כתות התל"ן תשבור את אזורי הרישום ותבטל הלכה למעשה כל אינטגרציה חברתית או מדיניות ויסות רישום שמבצעות הרשויות המקומיות כיום, בהתאם לתקנה 7 לתקנות לימוד חובה וחינוך ממלכתי (רישום) (תשי"ג – 1953).

- הרחבת התל"ן תערער את מערכת יחסי העבודה בחינוך, בהכניסה לבתי הספר קבוצה משמעותית של מורים שמעמדם התעסוקתי נופל בהכרח מזה של המורים המועסקים ישירות על ידי המדינה והרשויות המקומיות.
 - מהלך זה יוביל לדה-פרופסיונליזציה של ההוראה בבתי הספר הממלכתיים, למתן הוראה וחינוך על ידי מי שזהו אינו מקצוע, העוסקים בו באופן זמני ו"מהצד", לעיתים אף בתחומי הדעת בהם עלול להיות לבית הספר מחסור בשעות תקניות (מצב אשר כידוע אינו רצוי אך בהחלט קורה).
 - הניסיון העולמי מוכיח כי באמצעות מימון הורים ישיר, המכסה בפועל שיעור קטן מתקציב בית הספר, זוכה קבוצת ההורים המשלמת לשליטה בכל התנהלות בית הספר, זאת למרות שעיקר תקציבו ממומן מתקציב המדינה. הורים אלו מבצרים לעצמם מעמד חזק מאוד בבית הספר, וניהולו הישיר והעקיף על ידי משרד החינוך נפגע מאוד (Not steering and not rowing).
 - הרחבת התל"ן ועליה בהשקעה הפרטית בחינוך יובילו למדרון החלקלק של צמצום המימון הציבורי, ותוצאתן הפרדוקסלית תהיה דווקא בריחתן של אוכלוסיות חזקות מבתי הספר הממלכתיים אל החינוך הפרטי, שבו ממילא תמורת מימון ציבורי מופחת מתאפשרת גם אוטונומיה יתירה וגם סגרגציה חברתית.
- על רקע כל האמור לעיל, אנו דורשים כי תכנית זו לא תוצא אל הפועל. מדינת ישראל, בהרחבת התל"ן, מפריטה את החינוך הממלכתי ומעבירה את השליטה בו לרשויות מקומיות ולעמותות מטעמן וכמובן לשליטת הורים בעלי אמצעים. בכך סותם משרד החינוך את הגולל על החינוך הממלכתי.
- אנו הח"מ מאמינים כי רק חיזוק האחריות המלאה של המדינה כלפי בתי הספר וצמצום אי השוויון הכלכלי השורר בין הורים ובין קהילות יוביל למטרה המשותפת לכולנו.
- לאור כל זאת, אנו מבקשים להיפגש עמך בדחיפות על מנת להיוודע כיצד מתכוון משרדכם לפעול בנושא.

בכבוד רב,

מר	אילן טל ניר	איגוד מנהלי מחלקות החינוך ברשויות המקומיות
עו"ד	דבי גילד חיו	האגודה לזכויות האזרח
עו"ד	מיכל פינצ'וק	האגודה לזכויות האזרח
הד"ר	דן גבתון	ביה"ס לחינוך והפקולטה למשפטים, אוניברסיטת תל אביב
מר	דב לאוטמן	הכל חינוך
עו"ד	נילי אבינון	הכל חינוך

הגב'	תקווה לוי	הלה – למען החינוך בשכונות ובעיירות הפיתוח
הד"ר	יוסי דהאן	המרכז האקדמי למשפט ועסקים, ר"ג
עו"ד	נטע דגן	המרכז האקדמי למשפט ועסקים, ר"ג
הגב'	יעל כפרי	המשפט בשירות הקהילה, אוניברסיטת תל אביב
הגב'	אתי בנימין	הנהגת הורים ארצית
הגב'	חנה להב	הסתדרות המורים
הגב'	נעמי ריפתין	הסתדרות המורים
הגב'	ריקי אייגנר	הסתדרות המורים
הד"ר	ישי בלנק	הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת תל אביב
הד"ר	נטע זיו	הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת תל אביב
עו"ד	דורי ספיבק	הקליניקה לזכויות אדם, אוניברסיטת תל אביב
עו"ד	סאני כלב	הקליניקה לזכויות בחינוך, המרכז האקדמי למשפט ועסקים, ר"ג
עו"ד	אראל גלבו	לשכת עורכי הדין
הגב'	נלי מרקמן	מרכז אדווה
הד"ר	שלמה סבירסקי	מרכז אדווה
עו"ד	נגה דגן בוזגלו	מרכז אדווה
הגב'	אילנה יונה	קדמה

העתקים :

מר בנימין נתניהו, ראש הממשלה
ד"ר שמשון שושני, מנכ"ל משרד החינוך
עו"ד דורית מורג, יועמ"ש משרד החינוך
ח"כ זבולון אורלב, יו"ר ועדת החינוך של הכנסת.